

Smutsiga affärer omsätter miljarder

Miljöteknikbolagen och konsulterna är vinnare i slaget om den hårt sargade Östersjön – åtminstone om de gör affärer som hjälper havet att återhämta sig. Svenska företag som har ett rykte i världsklass på området, har potential att ta fler kontrakt.

Ett utvidgat EU öppnar också nya dörrar. Välkommen till en marknad värd runt 15 miljarder kronor årligen.

Av Anne Nilsson, Dagens Industri 2006-02-04 (del av artikel)

Förra året haglade larmen om Östersjön och en del experter hävdade att det redan hade gått så långt att det var för sent för räddningsaktioner.

Faktum kvarstår – Östersjön är ett av de mest förorenade haven i världen, men det är inte för sent, menar Lasse Gustavsson, chef för Världsnaturfonden WWF:s arbete med Östersjön.

”Många möjligheter rädda Östersjön”

På måndag aktualiseras Östersjöfrågan. Då är en stor del av näringslivseliten i Sverige inbjuden till Finlands ambassad i syfte att samla krafter för Östersjöprojektet Ett rent hav. Vid sidan om namn som Urban Bäckström, vd för Svenskt Näringsliv, Antonia Ax:son Johnson, Axfoods huvudägare, och Hans- Erik Andersson, vd på Skandia, finns Björn Carlson, som donerat en halv miljard kronor till havet, på inbjudningslistan.

”Det finns väldigt många möjligheter att göra affärer för att rädda Östersjön. Behovet har funnits sedan länge och nu finns också de finansiella medlen genom EU och Sida”, säger Hans Malm, koncernchef för Läckby Water Group, som sysslar med vattenrening och behandling av organiskt avfall.

Av Läckbykoncernens totala försäljning på 600 miljoner kronor görs 10 procent runt Östersjön. Framför allt efterfrågas design av reningsprocesser och produkter som exempelvis värmeväxlare och silar.

Klart största miljöinvesteringen

Tillsammans med bland andra byggjättarna NCC och Skanska samt finländska YIT har Läckby Water Group deltagit i den klart största miljöinvesteringen hittills med inriktning på Östersjöns miljö – totalt 1,2 miljarder kronor. Pengarna har finansierat byggandet av det sydvästra reningsverket i S:t Petersburg, invigt med pompa och ståt i höstas av statsminister Göran Persson, Rysslands president Vladimir Putin och Finlands president Tarja Halonen.

Enligt beräkningar från teknikkonsultbolaget Sweco, som löpande kartlägger marknaden för miljöteknikexport, är dagens marknad för insatser som rör Östersjön värd 10–15 miljarder kronor årligen. Beloppet avser den tillgängliga finansieringen för miljöinfrastruktur från EU och internationella banker.

Sweco bedömer att runt 40 procent av företagets internationella miljöuppdrag kan kopplas till reningen av Östersjön.

”Sidas kraftfulla insatser i Baltikum, Polen och Ryssland har varit otroligt viktiga för svensk industris framgång på miljöområdet.

Det har gett oss referenser i länderna”, säger Tina Karlberg, utlandsansvarig på Sweco.

Fokus på avlopp och vattenrening

Fram till nu har fokus på de svenska miljöaffärerna runt Östersjön legat på avlopps och vattenrening för att minska de övergödande utsläppen, eftersom det har varit ett område som prioriterats av biståndsorganisationen Sida som har regeringens uppdrag att stödja ett åtgärdsprogram för Östersjön.

Fortfarande är behovet störst av tjänster och produkter inom avlopps- och vattenrening. Men även inom avfallshantering och energi finns ett stort behov. På avfallssidan handlar det om att undvika att förorenat vatten rinner ut i Östersjön. På energisidan handlar det om att hitta lösningar som både effektiviserar användningen och ger låga utsläpp.

Teknik och kompetens för att ta hand om förorenad mark är däremot ett område där efterfrågan borde öka i framtiden, tror Tina Karlberg.

”Varenda människa kan ana sig till hur det kan vara på gamla militärbaser i gamla Sovjetområdet. Det handlar inte bara om kärnavfall, utan också om vanligt problematiskt avfall som förorenar mark och vatten.”

Sweco hade sitt internationella genombrott för detta nya affärsområde, förorenad mark, för ett tag sedan. Premiäruppdraget genomförs i Estland och är värt 7 Mkr.

”Det var fantastiskt roligt. Vi kände att nu börjar kanske också den här marknaden komma i gång”, säger Tina Karlberg.

Dra nytta av världsrykte Andra områden där svenska företag ligger långt fram och skulle kunna erbjuda sina tjänster och produkter är miljöprövning av hamnar, som skulle underlätta för sjöfarten att agera på ett miljömässigt bra sätt.

Magnus Grill, ordförande i nybildade Sveriges miljöteknikråd, Swentec, anser att de svenska miljöteknikföretagen har än mer affärer att hämta inom Östersjöområdet. Den outnyttjade potentialen är stor. Svenska företag ska dra ytterligare fördel av sitt världsrykte inom miljöteknik, tycker han.

”Syftet bakom inrättandet av Swentec är att försöka ta till vara de här möjligheterna på ett bättre sätt. Inte minst ska vi stärka samordningen av statens engagemang på miljöteknikområdet”, säger Magnus Grill.

”Det är en gigantisk marknad”

EU:s utvidgning ger också fler affärsmöjligheter för de svenska miljöteknikföretagen. När de nya medlemsländerna förhandlade om EU-medlemskap ställdes det krav på

dem att minska sina utsläpp. I miljödirektiven finns praktiskt taget alla projekt och åtgärder som behöver göras runt Östersjön beskrivna. Kopplat till detta finns också ett finansieringssystem.

”Det är en gigantisk marknad för miljöteknik även om jag då talar om hela forna Östeuropa. Den är på över 100 miljarder euro (cirka 925 miljarder kronor) under de närmaste tio åren”, säger Rutger Engvall, ansvarig för miljöteknikexport på Exportrådet.